

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบทอนชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยพัฒนา

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา สรุปรายชื่อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนาเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ และหลังจากนั้นพรรคไทยพัฒนามิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้ นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด ทั้งๆ ที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ พรรคไทยพัฒนาต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนา แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรรคไทยพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

มาตราต่างๆ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้องกับคำร้องมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคไทยพัฒนาในฐานะผู้ถูกร้องทราบและให้ส่งคำชี้แจงภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง

รองหัวหน้าพรรคไทยพัฒนารักษาการแทนหัวหน้าพรรคไทยพัฒนาได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ รับทราบคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา และชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พรรคไทยพัฒนายอมรับว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนา (คือภายในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓) พรรคไทยพัฒนา ดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคได้เพียง ๒,๒๕๓ คนเท่านั้น ไม่ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คน และไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๘ กำหนดไว้ได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาขยายเวลาดำเนินการดังกล่าวออกไปอีกสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำชี้แจงนี้ และพรรคไทยพัฒนายืนยันว่าต่อไปพร้อมจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ทุกประการ

LIRT

ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยและคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง อันเนื่องมาจากพรรคการเมืองนั้น ๆ มิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้พรรคการเมืองต้องยุบไป ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาตรา ๖๕ (๕) มาแล้วหลายคำวินิจฉัย เช่น คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๒ และคำสั่งที่ ๑/๒๕๔๒ (ยุบพรรคปฏิรูป) คำวินิจฉัยที่ ๔๗/๒๕๔๒ และคำสั่งที่ ๔/๒๕๔๒ (ยุบพรรคชาตินิยม) เป็นต้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคไทยพัฒนา มิได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้และศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่มีอำนาจที่จะขยายเวลาเกินกว่าที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดไว้ได้ กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้ยุบพรรคไทยพัฒนาได้ตามคำร้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคไทยพัฒนา

ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ